

UVODNA REČ

ALEKSANDAR SPASIĆ

Globalno i lokalno

Možda znate onu anegdotu u kojoj muž objašnjava odnose u svojoj porodici. „Ja razmišljam i brinem samo o globalnim, svetskim problemima“ – kaže on – „na primer: hoće li Amerikanci napasti Irak? kolika je stopa nezaposlenosti u Evropskoj uniji? može li se dogoditi da Indija

i Pakistan u međusobnom sukobu upotrebe nuklearno oružje i sl.“

„Istovremeno“ – objašnjava on dalje – „moja žena brine o lokalnim i manje važnim problemima: hoćemo li zameniti stan za veći? u koju ćemo školu upisati ćerku? kako ćemo sakupiti novac za godišnji odmor...“

Praveći analogiju s ovom anegdotom, možemo reći da su naše kolege iz PC Worlda i protekle godine „brinule“ o najznačajnijim tehnološkim proizvodima i novostima s globalne scene, a u ovom broju prenosimo tekst u kome opisuju kakvi nas, po njihovom mišljenju, računarski noviteti očekuju u 2003. godini.

A šta se značajno desilo kod nas u prošloj informatičkoj godini i šta će nam doneti nova?

Početak godine je protekao u agresivnom nastupu velikih svetskih IT kompanija kako bi zauzele pozicije u našoj zemlji, još uvek jedinoj slobodnoj i neobeleženoj informatičkoj teritoriji u Evropi.

Proteklu deceniju su te kompanije iskoristile da se dobro ukotve u susednim zemljama, odakle su vodile svoje poslove na Balkanu, ali su neprestano jednim okom budno pratile situaciju u Jugoslaviji čekale povoljan trenutak da se vrate na njeno gladno informatičko tržište.

Tako su nam stigla i u Beogradu otvorila svoja predstavništva velika svetska imena: IBM, Microsoft, Hewlett-Packard, Cisco... Za krajnje korisnike računara to u prvom trenutku nisu bile važne vesti, osim što su mogli da se osećaju kao „sav „normalan svet“ gledajući privlačne reklame na tele-

viziji i bildbordima, budući da su nastavili da se snabdejavu proizvodima ovih velikih kompanija preko njihovih ovdašnjih partnera.

Međutim, te kompanije nisu došle samo radi druženja s korisnicima nego i da pokušaju da naplate svoje softverske proizvode koji se ovde godinama besplatno koriste. U zemlji u kojoj je samo jedan procenat softvera legalan (tj. plaćen), još uvek je mnogima teško objasniti da svaki softverski proizvod ima svoju cenu – baš kao i računar, skener ili štampač – i da ga moramo platiti isto kao što smo to činili i kada smo nabavljali hardver.

Dopadalo se to nama ili ne, činjenica je da kroz proces legalizacije softvera i plaćanja tuđeg znanja i truda moramo da prodemo ako želimo da postanemo pristojno društvo.

Dobra vest za sve one koji sada sa svojih računara panično brišu piratski softver, jeste da je to proces koji će trajati godinama i na koji ćemo se vremenom svi naviknuti. Ko zna, možda ćemo se i mi jednoga dana čuditi što je u SAD još uvek četrdeset posto softvera piratskog porekla (podatak iz 2002. godine).

Prošla godina će ostati zapamćena i po sukobu Telekoma Srbije i dobavljača Internet usluga. Sukob je kulminirao kada je Telekom domaćim dobavljačima isključio veze ka Internetu zato što su svojim

korisnicima omogućavali da telefoniraju preko Interneta.

U Telekomu se nisu setili da bi njihov pravi odgovor bio da su i sami uveli ovu uslugu, i to – s obzirom na infrastrukturu kojom raspolažu – pod mnogo povoljnijim uslovima nego što su to činili dobavljači. Umesto za tržišnu utakmicu, oni su se odlučili za nasilnički metod.

Najprijetnija vest za korisnike računara

stigla je na kraju prošle godine. Tada je usvojen dugo najavljivan zakon kojim se ukida porez na promet za računarsku opremu i softver.

I kada je već izgledalo da nam u 2002. više neće stizati značajne vesti s domaće informatičke scene, Microsoft je najavio lokalizaciju softvera za naše tržište. Posle prvih pozitivnih reakcija na tu vest, u javnosti se

rasplamsala polemika treba li lokalizaciju uraditi na ćirilici, a ne na latinici kako su iz Microsofta najavili.

Mnogi su se smatrali pozvanima da iznesu mišljenje o ovome problemu. Pri tome je većina izbor pisma na kome se radi lokalizacija softvera shvatila kao nacionalno i državno pitanje, iako se radi o pretežno ekonomskoj kategoriji. Ako Microsoft uradi lokalizaciju samo na latinici i to onda niko u Srbiji ne bude želeo da kupi, siguran sam da će vrlo brzo uraditi lokalizaciju i na ćirilici.

Lokalizacija i legalizacija softvera sigurno će i u 2003. godini najviše zaokupljati pažnju domaće informatičke javnosti i to će izvesno biti naša glavna lokalna preokupacija. A o globalnim računarskim temama ima ko da brine. ■

Aleksandar Spasić je direktor Mikra.

